

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و پنجاهم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۷۸

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۹/۱۹

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و پنجاهم

تدوین:

محمد صالحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۷۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۱۹

فهرست مطالب

اصل یکصد و پنجاهم	۲
۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی	۲
۱-۱. اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۲
۱-۲. طرح قانونی ارتش جمهوری اسلامی ایران	۳
۱-۳. لایحه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۴
۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران	۵
۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان	۵
۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی	۵
۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان	۵

اصل یکصد و پنجاهم

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که در نخستین روزهای پیروزی این انقلاب تشکیل شد، برای ادامه نقش خود در نگهبانی از انقلاب و دستاوردهای آن پابرجا می ماند. حدود وظایف و قلمرو مسئولیت این سپاه در رابطه با وظایف و قلمرو مسئولیت نیروهای مسلح دیگر با تأکید بر همکاری و هماهنگی برادرانه میان آنها به وسیله قانون تعیین می شود.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۴۵۹۴ مورخ ۱۳۶۱/۳/۴ شورای نگهبان در خصوص اساسنامه سپاه

پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۱-۱- در ماده یک^(۱) اطلاق جمله «و جهاد در راه خدا و گسترش حاکمیت قانون خدا در جهان طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران» که شامل هجوم و حمله ابتدایی به ملل غیرمتحارب می شود، با اصل ۱۵۰ قانون اساسی که هدف بقاء سپاه را معین کرده و با اصل ۱۵۴ که دخالت در امور داخلی ملت های دیگر را ممنوع کرده است، مغایر شناخته شد.

۱-۱-۲- ماده (۱۰)^(۲) چون مربوط به وظایف اجرایی است که دولت عهده دار آن است و باید مستقیماً به وسیله دولت انجام بگیرد، از این جهت که مشارکت سپاه را در امور مذکوره به درخواست دولت و مسئولین مربوط قرار نداده است، با اصل ۶۰ و ۱۵۰ نیز مغایر می باشد.

۱. ماده ۱- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است تحت فرماندهی عالی ولایت فقیه که هدف آن نگهبانی از انقلاب اسلامی ایران و دستاوردهای آن و جهاد در راه خدا و گسترش حاکمیت قانون خدا در جهان طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی جمهوری اسلامی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و آموزش نظامی و سازماندهی نیروهای مردمی می باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۱/۶/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است تحت فرماندهی عالی مقام رهبری که هدف آن نگهبانی از انقلاب اسلامی ایران و دستاوردهای آن و کوشش مستمر در راه تحقق آرمان های الهی و گسترش حاکمیت قانون خدا طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی جمهوری اسلامی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و آموزش نظامی و سازماندهی نیروهای مردمی می باشد.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل شصتم، شماره ۱-۶-۱.

۱-۳-۱- همچنین ماده (۱۱)^(۱) با اصل ۱۵۰ قانون اساسی که هدف ابقاء سپاه را معین نموده است مغایر است.

۲-۱. نظر شماره ۸۵۷۷ مورخ ۱۳۶۶/۴/۱۵ و نظر شماره ۸۸۸۷ مورخ ۱۳۶۶/۴/۲۷ شورای نگهبان در خصوص طرح قانونی ارتش جمهوری اسلامی ایران^(۲) مصوب ۱۳۶۶/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۲-۱- به موجب قانون اساسی انجام مأموریت‌های مذکور در ماده (۱۳)^(۳) مستقلاً به عهده ارتش است و سایر نیروها در صورت لزوم با ارتش همکاری می‌نمایند و به نحوی که در این ماده پیش‌بینی شده مغایر با قانون اساسی است.

در مورد بند پنج نامه مذکور [نامه شماره ۸۵۷۷ مورخ ۱۳۶۶/۴/۱۵] چنانچه ماده (۱۳) طرح قانونی مزبور به صورت زیر اصلاح گردد اشکال شورای نگهبان رفع خواهد شد: «در مورد بندهای (الف) مواد (۷)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) و قسمت اول بند (د) ماده (۱۱) و قسمت آخر بند (ج) ماده (۱۲) هرگاه در وظایف ارتش و سپاه تداخلی پیدا شود مسئول اصلی، هر یک از این دو نیرو خواهد بود که بر حسب قانون اساسی با موضوع، ارتباط و تماس بیشتر داشته باشد و تعیین مصادیق آن با مقام رهبری است».

۱. ماده ۱۱- همکاری در زمینه فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی بر مبنای رهنمودهای ولایت فقیه با روحانیت حوزه‌های علمیه و نهادهای قانونی، فرهنگی و تبلیغی کشور.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۱/۶/۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۱- انجام فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی بر مبنای رهنمودهای ولایت فقیه با هماهنگی نهادهای قانونی فرهنگی و تبلیغی کشور.

نظر شماره ۵۰۳۶ مورخ ۱۳۶۱/۶/۱۱ شورای نگهبان در خصوص اساننامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مصوب ۱۳۶۱/۶/۷ مجلس شورای اسلامی:

... در مورد ماده (۱۱) اصلاحی که انجام‌شده، نظر شورا را تأمین نمی‌کند. به نظر می‌رسد که برای عدم مغایرت ماده مذکور با اصل ۱۵۰ قانون اساسی، ماده مذکور حذف شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۱/۶/۱۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

[ماده (۱۱) حذف شد.]

۲. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح قانونی اصلاح قوانین ارتش جمهوری اسلامی ایران» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و چهل و سوم، شماره ۱-۱-۱.

۳-۱. نظر شماره ۴۶۰ مورخ ۱۳۶۹/۴/۱۷ شورای نگهبان در خصوص لایحه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران^(۱) مصوب ۱۳۶۹/۳/۳۰ مجلس شورای اسلامی

۱-۳-۱ - اطلاق ماده (۳) در مورد پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی و بند (۲) ماده (۴) در مورد مقابله با حرکت‌های علیه نظام جمهوری اسلامی ایران و تبصره (۲) ماده (۴) در مورد پیگیری اطلاعاتی فعالیت‌های براندازی و بندهای (۵) و (۶) ماده (۴) با اصل ۱۵۰ قانون اساسی که وظیفه نگهبانی از اصل انقلاب و دستاوردهای آن را به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گذاشته است مغایرت دارد.^(۲)

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه ادغام ژاندارمری، کمیته و شهربانی و تشکیل نیروی انتظامی واحد» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. ماده ۳- هدف از تشکیل نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی و نگهبانی و پاسداری از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن در قلمرو کشور جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۴- مأموریت و وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

۱- ...

۲- مقابله و مبارزه قاطع و مستمر با هرگونه خرابکاری، تروریسم، شورش و عوامل و حرکت‌هایی که مخل امنیت کشور و علیه نظام جمهوری اسلامی ایران باشد با همکاری وزارت اطلاعات تبصره- کیفیت و نحوه همکاری را شورای امنیت کشور تعیین می‌کند.

۳- ...

۴- اقدام لازم در زمینه کسب اخبار و اطلاعات در محدوده وظایف محوله و همکاری با سایر سازمان‌ها و یگان‌های اطلاعاتی کشور در حدود وظایف آنها

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- پیگیری اطلاعاتی مواردی از جرائم اجتماعی که با امنیت ملی مرتبط بوده یا قسمتی از یک توطئه یا فعالیت‌های پنهانی با هدف براندازی را تشکیل دهد، با هدایت متمرکز وزارت اطلاعات و همکاری نیروی انتظامی انجام خواهد شد.

تبصره ۳- ...

۵- حراست از اماکن، تأسیسات، تجهیزات و تسهیلات طبقه‌بندی شده غیر نظامی و حفظ حریم آنها

۶- حفاظت از مسئولین و شخصیت‌های داخلی و خارجی در سراسر کشور به استثناء داخل سربازخانه‌ها و تأسیسات نظامی در چارچوب طرح‌های مصوب شورای امنیت کشور

۷- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۹/۴/۲۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۳- هدف از تشکیل نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی و نگهبانی و پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی در چهارچوب این قانون در

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان

→

قلمرو کشور جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۴- مأموریت و وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از.

... ۱-

۲- مقابله و مبارزه قاطع و مستمر با هرگونه خرابکاری، تروریسم، شورش و عوامل و حرکت‌هایی که مخل امنیت کشور باشد با همکاری وزارت اطلاعات

تبصره- کیفیت و نحوه همکاری را شورای امنیت کشور تعیین می‌کند.

... ۳-

۴- اقدام لازم در زمینه کسب اخبار و اطلاعات در محدوده وظایف محوله و همکاری با سایر سازمان‌ها و یگان‌های اطلاعاتی کشور در حدود وظایف آنها

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- پیگیری اطلاعاتی مواردی از جرائم اجتماعی که با امنیت ملی مرتبط بوده یا قسمتی از یک توطئه یا فعالیت‌های پنهانی با هدف براندازی را تشکیل دهد، با هدایت متمرکز وزارت اطلاعات و همکاری نیروی انتظامی انجام خواهد شد.

تبصره ۳- ...

۵- حراست از اماکن، تأسیسات، تجهیزات و تسهیلات طبقه‌بندی شده غیر نظامی و حفظ حریم آنها به استثناء موارد حساس و حیاتی به تشخیص شورای عالی امنیت ملی، که به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خواهد بود.

۶- حفاظت از مسئولین و شخصیت‌های داخلی و خارجی در سراسر کشور به استثناء داخل پادگان‌ها و تأسیسات نظامی، مگر در مواردی که بنا به تشخیص شورای عالی امنیت ملی اصل انقلاب و یا دستاوردهای آن در معرض خطر باشد که به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خواهد بود.

... ۷-

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال وقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایا تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قمری،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir